

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Σάββατο 19 Ιανουαρίου 2019

Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄

Ξενοφώντας *Ελληνικά Βιβλίο 2. Κεφάλαιο 2, παρ. 20-23*

[20] Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔφασαν πόλιν Ἑλληνίδα ἀνδραποδεῖν μέγα ἀγαθὸν εἰργασμένην ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις γενομένοις τῇ Ἑλλάδι, ἀλλ' ἐποιοῦντο εἰρήνην ἐφ' ᾧ τὰ τε μακρὰ τεῖχη καὶ τὸν Πειραιᾶ καθελόντας καὶ τὰς ναῦς πλὴν δώδεκα παραδόντας καὶ τοὺς φυγάδας καθέντας τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον νομίζοντας Λακεδαιμονίοις ἔπεσθαι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν ὅποι ἂν ἠγῶνται. [21] Θηραμένης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις ἐπανεφέρον ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας. [22] Εἰσιόντας δ' αὐτοὺς ὄχλος περιεχεῖτο πολὺς, φοβούμενοι μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν· οὐ γὰρ ἔτι ἐνεχώρει μέλλειν διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀπολλυμένων τῷ λιμῷ. Τῇ δὲ ὑστεραία ἀπήγγελλον οἱ πρέσβεις ἐφ' οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιοῖντο τὴν εἰρήνην· προηγόρει δὲ αὐτῶν Θηραμένης, λέγων ὡς χρὴ πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τεῖχη περιαιρεῖν. Ἀντειπόντων δὲ τινῶν αὐτῷ, πολὺ δὲ πλείονων συνεπαινεσάντων, ἔδοξε δέχεσθαι τὴν εἰρήνην. [23] Μετὰ δὲ ταῦτα Λύσανδρός τε κατέπλει εἰς τὸν Πειραιᾶ καὶ οἱ φυγάδες κατῆσαν καὶ τὰ τεῖχη κατέσκαπτον ὑπ' αὐλητρίδων πολλῇ προθυμίᾳ, νομίζοντες ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄

Ξενοφώντας *Ελληνικά Βιβλίο 2. Κεφάλαιο 3, παρ. 11-14*

[Μετάφραση: Ρόδης Ρούφος]

[11] Ἡ ἐκλογή των Τριάντα ἐγένετο ἀμέσως μετὰ τὴν κατεδάφιση των Μακρῶν Τειχῶν καὶ των τειχῶν του Πειραιᾶ. Ἐνῶ ὅμως ἐντολή τους ἦταν νὰ συντάξουν ἓνα σύνταγμα που θὰ ρύθμιζε τὸν πολιτικὸ βίον, ὅλο ἀνέβαλλαν τὴ σύνταξη καὶ τὴ δημοσίευσή του· στο μεταξύ συγκροτοῦσαν τὴ Βουλὴ καὶ τις ἄλλες ἀρχές ὅπως ἠθέλαν αὐτοί. [12] Ἐπειτα ἀρχισαν νὰ συλλαμβάνουν τοὺς γνωστούς καταδότες, που τὸν καιρὸ τῆς

δημοκρατίας είχαν κάνει τη συκοφαντία επάγγελμα και ταλαιπωρούσαν την καλή τάξη και να τους παραπέμπουν για θανατική καταδίκη. Η Βουλή τους καταδίκασε μ' ευχαρίστηση, και το πράμα δε δυσαρεστούσε καθόλου όσους ένιωθαν πως τίποτα κοινό δεν είχαν μ' αυτούς. [13] Αργότερα ωστόσο άρχισαν να καταστρώνουν σχέδια για να επιβάλουν την ανεξέλεγκτη κυριαρχία τους στην πόλη. Το πρώτο βήμα ήταν να στείλουν στη Λακεδαίμονα τον Αισχίνη και τον Αριστοτέλη, για να πείσουν το Λύσανδρο να ενεργήσει να τους δοθεί φρουρά -που υπόσχονταν να συντηρούν αυτοί - «ώσπου να βγάλουν από τη μέση τα κακά στοιχεία και να οργανώσουν το καθεστώς». Εκείνος πείστηκε και φρόντισε να τους δώσουν τη φρουρά με τον Καλλίβιο για αρμοστή. [14] Μόλις οι Τριάντα πήραν τη φρουρά βάλθηκαν να καλοπιάνουν με κάθε τρόπο τον Καλλίβιο, για να εγκρίνει όλες του τις πράξεις· αυτός πάλι τους έδινε στρατιώτες από τη φρουρά, που τους βοηθούσαν να συλλάβουν όποιους ήθελαν -όχι πια «κακά στοιχεία» κι ασήμαντα πρόσωπα, αλλ' από δω και μπρος όποιον τους δημιουργούσε την υποψία ότι δε θ' ανεχόταν τον παραμερισμό του κι ότι, αν δοκίμαζε ν' αντιδράσει, θά βρισκε πολλούς συμπαραστάτες.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Από το πρωτότυπο κείμενο (ΚΕΙΜΕΝΟ Α΄) να αποδώσετε στα νέα ελληνικά το απόσπασμα: *«Θηραμένης δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρέσβεις ... δέχεσθαι τὴν εἰρήνην...»*.

[Μονάδες 30]

B.1.α. Να καταγράψετε τους όρους της ειρήνης που έθεσαν οι Λακεδαιμόνιοι στους Αθηναίους και να αναφερθείτε στη σκοπιμότητά τους (Μονάδες 10). Ποιες συνέπειες – με βάση το μεταφρασμένο (ΚΕΙΜΕΝΟ Β΄) – είχε στην πολιτική ζωή των Αθηναίων η υπογραφή μιας συνθήκης ειρήνης με τόσο ταπεινωτικούς όρους; (Μονάδες 10)

[Μονάδες 20]

β. Πώς αντέδρασε ο Αθηναϊκός λαός σε όσα του ανακοίνωσαν οι πρεσβευτές, όταν επέστρεψαν από τη Σπάρτη; Να σχολιάσετε τη φράση του Ξενοφώντα *«νομίζοντες εκείνην τὴν ἡμέραν τῇ Ἑλλάδι ἄρχειν τῆς ἐλευθερίας»*.

[Μονάδες 10]

B.2. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν ως **Σωστές (Σ)** ή **Λανθασμένες (Λ)**:

- α) Ο Ξενοφών εντυπωσιάστηκε από την προσωπικότητα του Αγησίλαου, ώστε τον ακολούθησε μαζί με τον σπαρτιατικό στρατό, στη μάχη της Χαιρώνειας (394 π.Χ.) εναντίον του ευρύτερου αντισπαρτιατικού συνασπισμού, στον οποίο πρωτοστατούσαν η Αθήνα και η Θήβα.
- β) Οι δύο ιστορικές μορφές που άσκησαν βαθύτατη επίδραση στην προσωπικότητα και στις ιδέες του Ξενοφώντος ήταν ο Πλάτων και ο Αγησίλαος.
- γ) Ένα από τα ιστορικά έργα του Ξενοφώντα είναι η «*Κύρου Παιδεία*».
- δ) Τα *Έλληνικά* καλύπτουν τα γεγονότα της περιόδου 411-362 π.Χ.
- ε) Υπήρχαν ορισμένα έργα του Ξενοφώντα που χρησιμοποιήθηκαν ως διδακτικά βιβλία από την Αναγέννηση μέχρι σήμερα.

[Μονάδες 10]

B.3.α. λιμοκτονία, δικηγόρος, καλλιέπεια, ναύτης, οισοφάγος: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του πρωτότυπου κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

[Μονάδες 5]

β. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με τη σημασία τους στη στήλη Β (μια λέξη της στήλης Β περισσεύει).

Στήλη Α	Στήλη Β
έφ' ὧ	φέρνω πίσω (τους εξόριστους)
καθήμι	γκρεμίζω
περιχέομαι	πείνα
οὐκ ἐγγωρεῖ μέλλειν	υπό τον όρο
λιμός	επιδοκιμάζω
συνεπαινώ	δε χωράει άλλη αναβολή
	χύνομαι γύρω από κάποιον

[Μονάδες 5]

B.4.α. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ονοματικούς τύπους:

- πόλιν:** τη δοτική του ενικού αριθμού
- μακρά τείχη:** τη δοτική του πληθυντικού αριθμού
- ναῦς:** την κλητική του ενικού αριθμού
- θάλατταν:** τη γενική του ενικού αριθμού

- ταῦτα**: την ίδια πτώση στο θηλυκό γένος
- πολύς**: τη δοτική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
- οἷς**: τη γενική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
- τινων**: την αιτιατική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος
- τῷ λιμῷ**: την αντίστοιχη πτώση στον άλλο αριθμό
- **φυγάδες**: την αιτιατική του ενικού αριθμού

[Μονάδες 5]

β. Να γράψετε τον τύπο που ζητείται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

- **γενομένοις**: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του παθητικού αορίστου
- **ἡγῶνται**: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού
- **φοβούμενοι**: τον ίδιο τύπο στον παρακείμενο
- **περαιορεῖν**: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της ευκτικής του αορίστου β΄ στην ίδια φωνή
- **κατέπλει**: το β΄ ενικό της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

[Μονάδες 5]

B.5.a. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις λέξεις και να δηλώσετε τον όρο που προσδιορίζουν ή συμπληρώνουν:

Ἑλληνίδα, διά τό πλῆθος ἄπρακτοι, πείθεσθαι, νομίζοντες, τὰ τείχη

[Μονάδες 6]

β. Να δηλώσετε το είδος των παρακάτω δευτερευουσών προτάσεων:

- «ἐφ' ᾧ τά τε μακρὰ τείχη ... κατὰ θάλατταν»
- «μὴ ἄπρακτοι ἦκοιεν»
- «ἐφ' οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιοῖντο τὴν εἰρήνην»
- «ὥς χρὴ πείθεσθαι Λακεδαιμονίοις καὶ τὰ τείχη περιαιορεῖν»

[Μονάδες 4]

Σας ευχόμαστε επιτυχία!